

РОАЛД ДАЛ

УИЛИЯМ И МЕРИ

Превод от английски: Правда Митева, 2003

chitanka.info

Когато умря, Уилям Пърл не оставил много пари и завещанието му беше съвсем просто. Като изключим някои дребни дарения за роднини, всичко останало наследи жена му.

Мисис Пърл и нотариусът изчетоха завещанието в кантората му и когато всичко беше изяснено, вдовицата стана да си върви. Тогава нотариусът извади от чекмеджето на бюрото запечатан плик и го подаде на клиентката си.

— Упълномощен съм да ви предам това — каза той. — Съпругът ви го изпрати малко преди да почине.

Нотариусът беше блед и тържествен и от уважение към вдовицата, докато говореше свеждаше поглед и държеше главата си наклонена на една страна.

— Струва ми се, че е нещо лично, мисис Пърл. Сигурно ще пожелаете да си го прочетете насаме вкъщи.

Мисис Пърл го взе и излезе на улицата. Спра се на тротоара и опипа плика. Прощално писмо от Уилям? Сигурно. Официално писмо. Положително беше официално — сдържано и благоразумно. Той просто беше неспособен да действа другояче. През целия си живот не беше направил нищо неблагоразумно.

„Скъпа Мери, вярвам, че няма да допуснеш отпътуването ми от този свят да те разстрои прекалено, а ще продължиш да съблюдаваш ония норми на поведение, които добре те направляваха по съвместния ни път. Върши всичко с прилежание и достойнство. Харчи парите пестеливо. Много внимавай да не... и т.н. и т.н.“

Типично писмо в стил Уилям.

Да не би пък в последните мигове да се е пречупил и да й е написал нещо мило? Едно хубаво нежно писмо, любовно послание, прекрасен топъл израз на благодарност, че му е отдала трийсет години от живота си, че е изгладила милион ризи и е сготвила милион гозби, писмо, което да чете и препрочита поне веднъж на ден и да съхранява в кутията за брошки върху тоалетката.

Не можеш да предвидиш какво би сторил човек пред прага на смъртта, помисли си мисис Пърл, пъхна плика под мишница и забърза

към къщи.

Отключи входната врата, влезе направо във всекидневната и седна на дивана, без да сваля палтото и шапката си. После разпечата плика и извади съдържанието му — петнайсет-двайсет разчертани бели листа, прегънати веднъж и прикрепени с кламер в горния ляв ъгъл. Всичко изпълнено с до болка познатия й стегнат наклонен почерк. Като видя обаче какво количество е, как прилежно и делово беше написано и как дори първата страница не започваше с малкото обръщение, с което би трябало да започва всяко писмо, обзеха я подозрения.

Ако пише онова, което мисля, че пише, не желая да го чета, помисли си тя. Редно ли е обаче да не прочетеш писмо от мъртвец?

Да.

Всъщност...

Хвърли поглед към празния стол на Уилям от другата страна на камината. Беше голямо кафяво кожено кресло с вдълбнатина, която той беше оставил върху седалката в течение на толкова много години. Понагоре, върху кожената облегалка имаше тъмно овално петно. Там пък се бе опирала главата му. Имаше навика да седи в този стол и да чете, а тя се настаняваше отсреща на дивана, шиеше копчета, кърпеше чорапи, или слагаше кръпки върху лакътя на някое от саката му. От време на време две очи се вдигаха от книгата и се спираха върху нея — изпитателни, но странно безизразни, сякаш пресмятала нещо. Никога не беше харесвала тези очи. Леденосини, студени, малки и леко приближени едно към друго. Разделяха ги две дълбоки успоредни бръчки на неодобрение. Цял живот я бяха наблюдавали. Дори сега, след като вече една седмица живееше сама в къщата, понякога имаше неприятното усещане, че те все още са там, следват я, гледат я от празни столове, врати или нощем през някой прозорец.

Бавно бръкна в чантата, извади очилата и си ги сложи. После, като държеше страниците високо пред лицето си, за да улови последната светлина от прозореца зад гърба си, тя започна да чете.

„Това писмо, скъпа Мери, е предназначено само за теб и ще ти бъде предадено малко след като издъхна.

Не се плаши от вида на толкова много написано. То е само опит от моя страна да ти обясня какво точно ще направи Ланди с мен, защо се съгласих да го направи и какви са теориите и надеждите му. Ти си моя съпруга и имаш право да знаеш тези неща. Всъщност, дължна си да ги знаеш. През последните няколко дни настойчиво се опитвах да поговоря с теб за Ланди, но ти упорито отказваше да ме изслушаши. Както вече ти казах, това поведение е глупаво, а според мен и нелишено от доза себичност. Мисля, че се дължи на незнание и съм напълно убеден, че стига да научиш фактите, веднага ще промениш мнението си. Затова именно се надявам, че когато не съм вече при теб и мислите ти са по-подредени, ще се съгласиш да ме изслушаши чрез тези страници. Кълна ти се, че след като ги прочетеш, чувството ти на неприязнь ще изчезне и ще бъде заместено от възторг. Дори смея да се надявам, че ще изпиташ известна гордост от онова, което съм сторил.

След като продължиш да четеш, трябва да ми простиш за хладината на стила, но мисля, че това е единственият начин посланието ми да стигне до теб. Съвсем естествено е, че с наближаването на края у мен започват да прелитат всички възможни чувства на този свят. С всеки изминат ден мислите ми се изпълват с все по-необуздан копнеж, особено вечер, и ако не правя усилие да се сдържам, всичко това ще се излее и върху страниците.

Имам желание, например, да напиша нещо за теб и каква добра съпруга си била през всичките тези години и си обещавам, че ако все още имам време и сили, това ще бъде следващата ми работа.

Копнея също и да говоря и за този мой Оксфорд, където живях и преподавах през последните седемнайсет години, да разкажа нещо за величието на това място и да обясня какво означаваше за мен възможността да работя сред тази атмосфера. Спомените за местата, които толкова много обичах, непрекъснато ме навестяват в тази мрачна и тъжна стая. Те са ярки и красиви, каквито винаги са били, и днес, неизвестно защо, ги виждам по-ясно от всякога.

Пътечката край езерото в градината на Устърския колеж, където Лъвлейс обичаше да се разхожда. Портата при Пемброук. Изгледът към града в западна посока от кулата на «Св. Магдалена». Голямата зала в Крайстчърч. Алпинеумът в «Св. Джон», където съм преброил над десетина разновидности на камбанката. Но ето, виждаш ли. Още не съм започнал, а вече паднах в капана. Затова, позволи ми да започна и дано го прочетеш бавно, скъпа, без сянка на тъга или неодобрение, които инак биха ти попречили да ме разбереш. Обещай ми, че ще четеш бавно и от самото начало ще възприемеш нещата трезво и търпеливо.

Подробностите около болестта, която ме повали така неочекано в средата на жизнения ми път, са ти известни. Не е необходимо да губя време за тях, освен веднага да си призная глупостта, че не отидох по-рано при своя лекар. Ракът е едно от малкото останали заболявания, които съвременните лекарства не могат да лекуват. Би могъл да се оперира, ако не се е разпространил твърде нашироко, но аз не само че се забавих, ами и проклетата болест имаше дързостта да ме удари в панкреаса, за да направи и хирургическата намеса, и оцеляването еднакво невъзможни.

И тогава, когато ми оставаха до шест месеца живот и с всеки изминат час ме налягаше все по-дълбока тъга, изневиделица се появи Ланди.

Това се случи преди около шест седмици във вторник сутринта, много рано, далеч преди обичайния ти час за посещение. Още щом влезе, усетих, че в стаята нахлу някаква лудост. Не пристъпваше на пръсти, като останалите посетители, нито се чудеше какво да каже с глуповато притеснена физиономия. Връхлетя силен и усмихнат, дойде до леглото, изправи се над мен и ме загледа с безумен блясък в очите.

— Уилям, момчето ми, та това е чудесно! Точно това ми трябваше! — каза той.

Може би тук му е мястото да ти обясня, че макар Джон Ланди никога да не е идвал у дома и ти едва ли си го виждала, аз самият съм в приятелски отношения с него най-малко от девет години. Преподавател съм по философия, но ти е известно, че напоследък проявях и доста голям интерес към психологията, благодарение на което, моята професионална сфера и тази на Ланди отчасти се застъпваха. Той е изключителен неврохирург, един от най-добрите. Напоследък беше така любезен да ми предостави резултатите от някой от последните си наблюдения, особено върху ефекта на фронталните лоботомии върху различни видове психопати. Затова, както виждаш, когато онзи вторник сутринта той така неочеквано влятя в стаята ми, ние в никакъв случай не си бяхме непознати.

— Слушай — каза той и придърпа един стол до леглото. — След няколко седмици ще си мъртъв. Прав ли съм?

Зададен от Ланди, въпросът не звучеше особено грубо. В известен смисъл, за мен дори беше освежително, че имам достатъчно смел посетител, който да заговори на забранената тема.

— Ще издъхнеш тук, в тази стая и после ще те кремират.

— Ще ме погребат?

— Още по-зле. И после какво? Вярваш ли, че ще отидеш в рая?

— Съмнявам се — отвърнах, — макар че би било успокоително да си го мисля.

— А може би в ада?

— Не виждам защо трябва да ме изпращат там.

— Човек никога не знае, драги Уилям.

— За какво ми ги говориш тия работи? — попитах.

— Хм — отвърна той. — Не вярвам, след като умреш никога отново да чуеш за себе си, освен ако... — Тук той замълча, усмихна се и се наведе към мен. — Освен,

разбира се, ако проявиш достатъчно разум и се оставиш в ръцете ми. Искаш ли да чуеш едно предложение?

Странната алчност, с която ме гледаше, изучаваше и одобряваше, ме караше да се чувствам като парче хубаво говеждо, което човек току-що си е купил и чака да му го увият.

— Говоря ти съвсем сериозно, Уилям. Искаш ли да чуеш предложението ми?

— Не разбирам за какво става дума.

— Слушай тогава да ти кажа. Ще ме изслушаш ли?

— Щом искаш говори. Нищо няма да изгубя, ако го чуя.

— Напротив, много ще спечелиш, особено след като си вече мъртъв.

Убеден съм, че очакваше да подскоча при тези думи, но неизвестно защо, аз бях подготвен за това. Лежах съвсем неподвижно и наблюдавах лицето му и онази характерна негова белозъба усмивка, която винаги разкрива златната коронка на левия горен кучешки зъб.

— Върху това нещо, Уилям, работя, без да вдигам много шум, вече няколко години. Един-двама от болницата ми помагат, особено Морисън. Вече завърших серия доста успешни опити с животни. Сега се намирам в етапа, когато съм готов да опитам с човек. Идеята е страхотна и в началото може да звуци малко фантастична, но от хирургическа гледна точка, не виждам защо да не е осъществима.

Ланди се наведе напред и се подпра с две ръце на леглото. Имаше добро лице, с някаква кокалеста красота и без следа от обичайното лекарско изражение. Познато ти е това изражение, всички го имат. Глее в очите им като бледа неонова реклама, на която пише: «Само аз мога да те спася.» Очите на Джон Ланди обаче бяха големи, блестящи и в зениците им танцуваха искрици на възбуда.

— Доста отдавна — продължи той, — гледах едно медицинско филмче, донесено от Русия. Беше общо взето неприятно за гледане, но иначе — интересно. Показваха

кучешка глава съвсем отделена от тялото, но с нормален приток на кръв през артериите и вените, който се осъществява с изкуствено сърце. Тази кучешка глава обаче, поставена самостоятелно върху нещо като поднос, беше жива. Мозъкът функционираше. Доказваха го с няколко експеримента. Например, когато нацепваха музуната с храна, езикът се показваше и я облизваше, а очите проследяваха движещия се из стаята човек. Близо беше до ума да се допусне, че не е необходимо главата и мозъкът да са прикрепени към тялото, за да останат живи — разбира се, при условие, че им се осигурява постоянен приток на правилно и достатъчно снабдена с кислород кръв. Идеята, която лично на мен ми хрумна след като видях филма, беше следната: да извадя мозъка от нечий човешки череп и да го поддържам жив и функциониращ като напълно самостоятелна единица за неограничен период от време след смъртта. Твой мозък, например, след твоята смърт.

— Никак не ми харесва — казах.

— Не ме прекъсвай, Уилям. Остави ме да довърша.

Доколкото мога да съм сигурен от последните експерименти, мозъкът е странна самоизхранваща се материя. Сам си произвежда специфична цереброспинална течност. Магическите процеси на мисленето и паметта, очевидно не се увреждат от липсата на крайниците и трупа, дори на черепа, при условие, повтарям, че непрекъснато им осигуряваш правилно кръвообращение.

Скъпи Уилям, за миг само помисли за собствения си мозък. Та той е в отлична форма. Натъпкан е със знания, събиращи цял живот. Колко много години са ти били необходими, за да го направиш такъв, какъвто е. И точно сега, когато започва да ражда първокласни оригинални идеи, ще трябва да умре заедно с останалото тяло, просто защото глупавият ти панкреас е разяден от рак.

— Не, благодаря — му казах. — Можеш да спреш дотук. Идеята ти е направо противна и дори да успееш да я осъществиш, в което се съмнявам, не виждам къде е

смисълът. Каква полза ще има да поддържаш мозъка ми жив, при положение, че няма да мога нито да виждам, нито да чувам, нито да усещам? Лично аз не съм в състояние да измисля нещо по-неприятно от това.

— Вярвам, че ще контактуваш с нас — настоя Ланди.

— Дори мисля, че ще успеем да направим така, че да виждаш по малко. Но да не бързаме. На всичко това ще се върна по-късно. Фактът остава, че каквото и да се случи, ти ще умреш много скоро, а в плановете ми изобщо не влиза да те докосвам преди смъртта ти. Хайде, Уилям, нито един истински философ не би отказал да предостави мъртвото си тяло за целите на науката.

— Не се изразяваш съвсем точно — отвърнах. — Струва ми се, съществуват известни съмнения дали докато свършиш с мен ще бъда жив или мъртъв.

— Хм — каза той и леко се усмихна. — За това май имаш право. Но мисля, че не е редно да ми отказваш толкова бързо, преди да си научил още някои неща.

— Казах ти вече, че не искам да те слушам.

— Запали една цигара — протегна ми табакерата си.

— Много добре знаеш, че не пуша.

Той самият си взе цигара и я запали с мъничка сребърна запалка, не по-голяма от монета.

— Подарък ми е от хората, които ми правят инструментите. Майсторска изработка, нали?

Разгледах запалката, после му я върнах.

— Мога ли да продължа? — попита той.

— Предпочитам да мълчиш.

— Лежи си спокойно и слушай. Мисля, че ще ти бъде доста интересно.

В една чиния до леглото ми имаше чепка грозде. Поставих чинията на гърдите си и зазобах от зърната.

— В мига на смъртта — започна Ланди, — ще трябва да съм до теб, за да се намеся веднага и да се опитам да запазя мозъка жив.

— Като го оставиш в главата?

— В началото, да. Ще се наложи да го направя.

— А къде ще го сложиш след това?

— Щом толкова искаш да знаеш, в нещо като леген.

— Ти, сериозно ли говориш?

— Разбира се, че сериозно.

— Добре, продължавай.

— Предполагам знаеш, че когато сърцето спре и мозъкът е лишен от приток на свеж въздух и кислород, клетките му умират много бързо. Необходими са не повече от четири до шест минути и всичко загива. Дори и след три минути могат да се получат известни увреждания. Следователно, ще трябва да работя много бързо, за да не допусна това да се случи. Но с помощта на апарата, няма да е никак трудно.

— Какъв апарат?

— Изкуственото сърце. Тук имаме сполучлива адаптация на оригинала, изработен от Алексис Карел и Линдбърг. Снабдява кръвта с кислород, поддържа необходимата температура, изтласква я с подходящо налягане и върши още куп необходими неща. Всъщност, никак не е сложно.

— Кажи ми какво ще направиш в мига на смъртта — попитах. — Кое е първото нещо, което ще направиш?

— Знаеш ли нещо за артериално-венозното кръвоснабдяване на мозъка?

— Не.

— Слушай тогава. Много е просто. Мозъкът се снабдява с кръв от двата основни източника — вътрешно каротидните артерии и вертебралните артерии. По две от всеки вид, което прави общо четири артерии. Това ясно ли е?

— Да.

— Оттокът на кръвта е още по-прост. Тя изтича от мозъка само през двете големи юголарни вени. И така, имаш четири артерии, които отиват нагоре, в шията имам предвид, и две вени, които слизат надолу. Около мозъка, те, естествено, се разклоняват, но тези разклонения не ни интересуват. Тях не докосваме.

— Добре — казах. — Представи си, че току-що съм умрял. Какво ще направиш?

— Веднага ще отворя шията към четирите артерии и ще ги перфузирам, което означава, че ще пъхна по една голяма куха игла във всяка от тях. Посредством тръбички тези четири игли ще бъдат свързани с изкуственото сърце. После, като работя много бързо, ще отворя лявата и дясната юголарни вени и ще свържа и тях с изкуственото сърце, за да затворя кръга. След това включвам апаратата, който вече е зареден с подходяща кръв и всичко е готово. Кръвообращението на мозъка ти ще бъде възстановено.

— И ще бъда като онова, руското куче.

— Не ми се вярва. Първо, когато умреш, сигурно ще загубиш съзнание и много се съмнявам, че скоро ще си го възвърнеш. Всъщност, ако изобщо го възвърнеш. Но в съзнание или не, състоянието ти ще бъде много интересно, нали? Ще имаш студено мъртво тяло и жив мозък.

Ланди замълча, за да се наслади на тази привлекателна перспектива. И така се прехласна от цялата идея, че очевидно му беше невъзможно да допусне как бих могъл да не изпитвам същите чувства.

— Сега вече ще имаме повече време — продължи той. — И повярвай ми, ще ни е необходимо. Първото, което ще направим, е да те закараме до операционната маса, придружен естествено от апаратата, който нито за миг не бива да спира. Следващият проблем...

— Добре — прекъснах го аз. — Няма нужда да изслушвам подробностите. Стига вече.

— А, не, напротив. Трябва да ги чуеш. Много е важно да знаеш точно какво ще стане с теб всеки отделен миг. Разбираш ли, по-късно, когато дойдеш в съзнание, ти лично ще бъдеш по-удовлетворен, ако си в състояние да си спомниш точно къде се намираш и защо си там. Дори само за собствено успокоение трябва да го знаеш. Съгласен ли си?

Лежах неподвижно на леглото и го наблюдавах.

— И така, следващият проблем ще бъде да извадим здрав и непокътнат мозъка ти от мъртвото тяло. Тялото не ни е нужно. Между другото, то вече е започнало да се разлага. Черепът и лицето също не са ни необходими, затова не искам да ни се пречкат. Единственото, което искам, е мозъкът, чистият красив мозък, жив и съвършен. Затова, когато те поставя на масата, ще взема един трион, малък механичен трион и с него ще махна цялата горна част на черепа, ти. По това време ти все още няма да си дошъл в съзнание, затова няма да се занимавам и с упойки.

— Естествено.

— Ще бъдеш съвсем студен, обещавам ти, Уилям. Не забравяй, че си умрял само преди няколко минути.

— На никого няма да разреша да ми реже черепа без упойка — заявих.

Ланди повдигна рамене.

— На мен ми е все едно. Щом искаш, с удоволствие ще ти сложа малко прокайн. Ако това ще те направи пощастлив, ще инфильтрирам целия ти скалп с прокайн, цялата глава от шията нагоре.

— Много ти благодаря.

— Знаеш ли — продължи той, — нямаш представа какви неща се случват понякога. Ето например, миналата седмица докараха един човек в безсъзнание. Отворих му главата без никаква упойка и извадих малък тромб. Все още работех в черепа му, когато той дойде в съзнание и започна да говори.

— Къде съм? — попита.

— В болницата.

— Я, гледай ти.

— Кажете — попитах, — това, което правя в момента, смущава ли ви?

— Не — отвърна. — Ни най-малко. А всъщност, вие какво правите?

— Вадя съсирак от мозъка ви.

— Така ли?

— Само лежете спокойно и не мърдайте. Вече привършвам.

— Значи този негодник е бил причина за ужасното ми главоболие — каза човекът.

Ланди замълча и се усмихна, припомняйки си случая.

— Цитирам ти думите му дословно — продължи, — макар че на другия ден нищо не си спомняше. Странно нещо е мозъкът.

— Аз искам с прокайн — настоях.

— Твоя воля, Уилям. По-нататък, както вече споменах, ще взема малък механичен трион и внимателно ще отстрания цялата горна част от черепа ти. По този начин ще оголя половината мозък, или по-скоро, външната му обвивка. Може би ти е известно, а може и да не знаеш, че около мозъка има три отделни обвивки. Външна, наречена твърда, средна — арахноидална, и вътрешна — мека обвивка. Обикновено хората смятат, че мозъкът е гол и плува в някаква течност в главата. Но той не е. Пътно е покрит с тези три силни обвивки, а цереброспиналната течност тече в субарахноидалното пространство, което се намира в мъничката пролука между двете вътрешни обвивки. Както ти казах и преди, тази течност се произвежда от мозъка и преминава във венозната система чрез осмоза. Аз лично бих оставил и трите обвивки непокътнати. За това има много причини, най-маловажната от които е, че през твърдата обвивка минават големите венозни синуси, през които кръвта от мозъка се транспортира в юголарните вени. И така — продължи той, — вече сме отстранили горната половина на черепа ти и една част от мозъка се е оголила. Следващата стъпка е особено рискована. Трябва да обработя целия мозък така, че да отстрания четирите артериални и венозни чуканчета и да ги свържа отново с апаратата. Това е изключително сложна и продължителна операция, включваща прецизното отделяне на нервната тъкан от черепните кости, прерязването на безброй нерви и лигирането на множество кръвоносни съдове. Единственият начин, по който бих

могъл да го направя с известна надежда за успех, е като със специален инструмент започна да отчупвам части от черепа, белейки го надолу като портокалова кора. Така ще оголвам страничната и долната част на мозъчната обивка, докато станат достъпни за работа. Проблемите тук са предимно технически и няма да те занимавам с тях, но съм почти сигурен, че работата може да бъде свършена. Всичко се свежда просто до хирургическа сръчност и търпение. И не забравяй, че ще имам много време, колкото си искам, защото изкуственото сърце постоянно ще работи до операционната маса и ще поддържа мозъка жив.

Сега, да допуснем, че съм успял да обеля черепа ти и да премахна всичко, което заобикаля стените на мозъка. По този начин той остава свързан с тялото единствено при основата главно чрез гръбначния стълб, двете големи вени и четирите артерии, които се снабдяват с кръв. И така, каква е следващата стъпка? Ще прережа гръбначния стълб точно над първия шиен прешлен, като много внимавам да не увредя двете вертебрални артерии, които се намират наблизо. Не трябва да забравяш обаче, че външната обивка е отворена на това място, за да се осъществи преходът с гръбначния мозък, затова ще се наложи да съшия краишата на обивката. Тук няма да има проблеми. След това вече ще бъда готов за последното действие. Върху една масичка отстрани ще се намира леген със специална форма, пълен с така наречения Рингеров разтвор. Това е течност, която използваме в неврохирургията за навлажняване. Напълно ще отделя мозъка, като прекъсна връзката му с артериите и вените. После просто ще го взема в ръце и ще го пренеса в легена. Това ще бъде вторият път от цялата процедура, когато притокът на кръв ще бъде прекъснат. Пренеса ли го обаче в легена, ще ми е необходим само миг, за да включва отново краишата на артериите и вените към изкуственото сърце.

— Ето това е всичко — завърши Ланди. — Сега мозъкът ти се намира в легена и то все още жив, и няма никакви причини да не остане жив още дълго, може би

години наред, стига, разбира се, да се грижим за кръвта и апарата.

— Добре, но ще функционира ли?

— Драги Уилям, откъде да знам? Не мога дори да ти кажа дали изобщо някога ще дойде в съзнание.

— А ако дойде?

— О, това би било фантастично!

— Наистина ли? — попитах и трябва да си призная, че имах своите съмнения.

— Разбира се! Да си лежиш там, а всичките ти мисловни процеси да функционират нормално. И паметта също...

— И да не мога нито да виждам, нито да усещам, мириша, чувам или говоря — довърших аз.

— А! — възклика той. — Знаех си, че нещо съм забравил. Не ти казах за окото. Слушай. Ще се опитам да запазя единия очен нерв невредим, а също и самото око. Този нерв е много малък, с дебелината на термометър, дължина около пет сантиметра и се намира между мозъка и окото. Хубавото е, че това в действителност не е нерв, а продължение на самия мозък и твърдата обвивка покрива и него, и се свързва с очната ябълка. Следователно, основата на окото е в много близък контакт с мозъка и цереброспиналната течност достига до него. Всичко това много ме улеснява и ме кара съвсем логично да заключа, че ще успея да запазя едното ти око. Вече съм изработил и пластмасова капсулка, в която ще поставя очната ябълка и когато мозъкът е вече в легена, потопен в Рингеров разтвор, капсулката ще плува на повърхността.

— Облещена срещу тавана — казах.

— Да, предполагам, че ще е така. Боя се, че няма да има никакви мускули, които да го движат. Но сигурно ще е приятно да си лежиш удобно и спокойно в легена и да наблюдаваш света оттам.

— Голям купон, няма що. А какво ще кажеш да ми оставиш и едно ухо?

— Този път предпочитам да не опитвам с ухо.

— Искам ухо — казах. — Настоявам за ухо.

— Не.

— Искам да слушам Бах.

— Не разбираш колко е трудно — внимателно подхвана Ланди. — Слуховият апарат, или така нареченият охлюв, е много по-фин механизъм от окото. Да не говорим, че е затворен в костна обвивка. Същото се отнася и за част от слуховия нерв, който е връзката с мозъка. Просто не е възможно да издълбая всичко това и то да остане невредимо.

— Не можеш ли да го оставиш така, както си е затворено в костта и да го пуснеш в легена?

— Не — твърдо отсече той. — И без това всичко вече е прекалено сложно. Да не говорим, че ако окото работи, няма да има никакво значение дали чуваш, или не. Винаги можем да ти пишем бележки и ти да ги четеш. И изобщо, трябва да ме оставиш аз да решавам кое е възможно и кое не.

— Все още не съм казал, че съм съгласен.

— Знам, Уилям, знам.

— Не съм убеден, че идеята ти ми допада особено.

— Предпочиташ да си съвсем мъртъв, така ли?

— Може и да предпочитам. Още не знам. Няма да мога да говоря, нали?

— Разбира се, че не.

— Тогава как ще осъществявам връзка с вас? Откъде ще разберете, че съм дошъл в съзнание?

— Изобщо не е трудно да установим дали си в съзнание, или не — отвърна Ланди. Най-обикновеният електро-енцефалограф ще ни го покаже. Ще свържем електродите направо с челния лоб на мозъка ти в легена.

— И ще разберете със сигурност?

— Да, разбира се, това го могат във всяка болница.

— Но аз няма как да осъществя контакт с вас.

— Между другото — каза Ланди, — струва ми се, че има начин. В Лондон живее един човек, казва се Верхаймер, който прави много интересни изследвания

върху предаването на мисли по телепатичен път и аз съм във връзка с него. Нали знаеш, че мислещият мозък излъчва електрически и химически импулси, които наподобяват радиовълните?

— Чувал съм нещо по въпроса.

— Та този Верхаймер е конструирал апарат, нещо като енцефалограф, но много по-чувствителен, и твърди, че с него в известни тесни граници, може да разчита онова, което мозъкът мисли. Апаратът чертае някаква графика, която очевидно успяват да трансформират в думи или мисли. Искаш ли да помоля Верхаймер да дойде да те види?

— Не — казах. Ланди вече сигурно смяташе, че съм склонил да се подложа на цялата тази дивотия и отношението му ме дразнеше. — Сега си върви и ме остави сам. Няма нищо да постигнеш, ако се опитваш да ме пришпорваш.

Той веднага стана и тръгна към изхода.

— Още един въпрос — обадих се аз.

Ланди спря с ръка върху дръжката на вратата.

— Да, Уилям?

— Само това. Ти лично твърдо ли си убеден, че когато мозъкът ми се намира в онзи леген, ще може да функционира точно така, както сега, в този миг? Смяташ ли, че ще мога да мисля и разсъждавам както сега? И че паметта ми ще се запази?

— Не виждам защо не — отвърна той. — Това е същият мозък. Жив. Невредим. Всъщност, изобщо не е докосван. Та ние дори няма да сме отворили твърдата обвивка. Огромната разлика, разбира се, ще се състои в това, че сме прерязали всички нерви, които водят до него — с изключение на единия очен нерв — а това означава, че мисленето ти няма повече да се влияе от усещанията. Ще живееш в един изключително чист и изолиран свят. Нищо няма да те тревожи. Няма да има дори болка. Не е възможно да усещаш болка, защото няма да имаш нерви. В известен смисъл, условията ще са почти идеални. Няма да

имаш тревоги и страхове. Няма да усещаш нито болка, нито студ, нито жажда. Няма да имаш дори желания. Само мисли и спомени, и ако окото, което ти оставя, проработи, ще можеш да четеш и книги. На мен лично, това ми се струва доста приятно.

— Значи на теб ти се струва приятно?

— Да, Уилям, така е. И особено за един доктор по философия. Ще бъде изключително изживяване. Ще можеш да разсъждаваш върху световните проблеми с безпристрастие и спокойствие, непостигнати досега от човешко същество. И кой знае, всичко е възможно — могат да ти хрумнат велики мисли и решения, велики идеи, които да революционизират целия ни досегашен живот. Опитай се само да си представиш степента на съсредоточаване, която ще успееш да достигнеш!

— И безсилието — допълни.

— Глупости. Няма да има безсилие. Без желание няма и безсилие, а ти не може да имаш никакви желания. Във всеки случай, не и физически.

— Да, но сигурно ще съм способен да си припомня предишния си живот и може би ще пожелая да се върна към него.

— Какво, в този хаос? Да напуснеш удобния си леген и да се върнеш в тази лудница?

— Отговори ми на още един въпрос. Колко дълго смяташ, че можеш да го поддържаш жив?

— Мозъка ли? Кой знае? Вероятно много, много години. Условията ще са идеални. Повечето от факторите, които улесняват износването, ще липсват, благодарение на изкуственото сърце. Кръвното налягане непрекъснато ще бъде постоянно — условие, което е невъзможно в живота. Химическият състав на кръвта ще бъде близко до идеалния. В нея няма да има примеси, вируси, бактерии, нищо. Разбира се, глупаво е да се правят догадки, но според мен, при такива условия мозъкът може да живее двеста-триста години. Довиждане засега. Ще се отбия да те видя утре — завърши Ланди и бързо излезе, като ме

остави, както би могла да се досетиш, с голям смут в душата.

Първата ми реакция, след като той си отиде, беше пълно отвращение. Цялата тази работа никак не ми харесваше. Имаше нещо принципно отблъскващо в идеята, че аз самият, с напълно запазени умствени способности, ще бъда сведен до някакво късче слизеста материя, пълоснато в локва вода. Беше чудовищно, скверно, нечестиво. Друго, което ме тревожеше, бе чувството на безпомощност. Нямаше начин да не го изпитам веднага щом Ланди ме постави в легена. След това връщане назад нямаше да има, нямаше да мога да протестирам, нито да обяснявам. Оставах обречен дотогава, докато те решеха да бъда жив. А какво ще стане, ако не мога да го понеса? Ако, например, се окаже, че е ужасно болезнено? Ако ме хване истерията?

Няма да имам крака, с които да избягам. Глас, с който да крещя. Нищо. Просто трябва да се хиля и да търпя следващите два века.

Само дето няма да имам и уста, с която да се хиля.

В този миг ми хрумна следната странна мисъл. Нали хората с ампутиирани крака често страдат от заблуждението, че краката им са все още на мястото си? Нали твърдят пред сестрата, че пръстите, които вече не съществуват, адски ги сърбят? Имах чувството, че съвсем наскоро бях чувал нещо за това.

Много добре. В същия ред на мисли, не съществуващ ли възможност и моет мозък, оставил сам в онзи леген, да страда от подобни заблуди по отношение на тялото ми? Тогава всичките ми обичайни неразположения и болежки могат да се струпват отгоре ми, а аз няма да съм в състояние да взема дори едно аспиричче, за да се облекча. По някое време мога да си втълпя, че усещам мъчителен спазъм в мускула на крака, или че страдам от жесток запек, а няколко минути по-късно като нищо може да ми се стори, че клетият ми мехур — нали си ме знаеш — е така препълнен, че не го ли изпразня, ще се пръсне.

Боже опази.

Дълго лежах и прехвърлях тези ужаси из ума си. После, някъде към обяд, настроението ми съвсем неочеквано започна да се променя. Сега неприятната част от експеримента ме занимаваше по-малко и установих, че съм в състояние по-трезво да обмисля предложението на Ланди. В края на краищата, питах се, не е ли донякъде успокоително, че мозъкът ми няма да умре и да изчезне само след няколко седмици. Как да не е! Аз лично доста се гордея с мозъка си. Това е един чувствителен, бляскав и плодовит орган. Съдържа огромно количество информация и все още е способен да роди смели и оригинални идеи. И изобщо, ако ще говорим за мозъци, моят е страхотно добър, нищо че сам си го казвам. Колкото до тялото ми, клетото ми старо тяло, което Ланди иска да изхвърли, хм, дори и ти, скъпа Мери, ще трябва да се съгласиш, че от него не е останало нищо, което да си струва да се запази.

Лежах по гръб и дъвчех зърно грозде. Беше превъзходно на вкус, а вътре имаше три семчици, които извадих от устата си и поставих на ръба на чинията.

— Ще се съглася — произнесох бързо. — Да, за бога, ще се съглася. Когато утре Ланди отново дойде да ме посети, ще му кажа, че съм съгласен.

Така бързо стана всичко. От този миг започнах да се храня много по-добре. Удивих всички, като погълнах огромен обяд, а малко след това, както обикновено, дойде и ти.

Колко добре съм изглеждал, каза ми. Колко сияещ, весел и бъбрив. Случило ли се е нещо? Добри новини ли има?

— Да — казах, — има.

И тогава, ако си спомняш, те помолих да седнеш удобно и веднага, макар и колкото се може по-деликатно, започнах да ти разказвам какво се канехме да направим.

Уви, ти изобщо не пожела да ме изслушаши. Едва започнах да ти описвам най-обикновените подробности и ти изпадна в бяс. Каза, че това било гнусно, отвратително,

ужасно, недопустимо, и когато се опитах да продължа, напусна стаята.

И така. Мери, както знаеш, оттогава често се опитваш да обсъдя с теб този въпрос, но ти категорично отказваше да ме изслушаши. Затова ти оставям настоящото писмо и смея да се надявам, че ще проявиш достатъчно разум да го прочетеш. Много време ми трябваше, за да го напиша. Минаха две седмици от деня, в който съчиних първите изречения, а сега съм много по-отпаднал. Съмнявам се, че ще събера сили да ти кажа нещо повече. Със сигурност обаче няма да ти кажа «сбогом», а «довиждане», защото съществува възможност, макар и съвсем мъничка, ако Ланди успее с експеримента си, по-късно наистина да те видя отново, стига разбира се, да успееш да събереш сили и да ме посетиш. Дал съм указания тези страници да не попаднат у теб по-рано от седмица след смъртта ми. Но сега, щом вече си седнала да ги четеш, значи са изминали седем дни откакто Ланди е извършил работата си. Дори ти самата може би вече знаеш какъв е бил изходът. Ако не знаеш, ако съзнателно си се държала настрана и си отказвала да имаш нещо общо с цялата работа — което подозирам, че е истината, моля те вече да промениш становището си. Обади се на Ланди да разбереш как са се развили нещата с мен. Това е най-малкото, което можеш да направиш. Казал съм му, че на седмия ден има вероятност да му се обадиш.

Твой предан съпруг Уилям

P.S. Бъди добра след смъртта ми и никога не забравяй, че е много по-трудно да бъдеш вдовица, отколкото съпруга. Не пий алкохол. Не прахосвай пари. Не пуши. Не яж сладкиши. Не използвай червило. Не купувай телевизор. Лятно време поддържай добре оплевени розите и алpineума ми. Предлагам също така да повикаш техниците да откачат телефона, тъй като вече няма да ми е необходим.

У.“

Мисис Пърл остави последния лист от ръкописа на дивана до себе си. Малките ѝ устни бяха здраво стиснати, а ноздрите — побелели.

„Ама че работа! Нима след всичките тези години една вдовица няма право на малко спокойствие!“

Цялата история беше толкова ужасна, че чак не ѝ се мислеше. Ужасна и противна. Тръпки я побиха.

Посегна към чантата си и извади друга цигара. Запали я, дръпна дълбоко и започна да пуска кълба дим из цялата стая. През дима виждаше прекрасния си телевизор, чисто нов, лъскав, огромен, стъпил предизвикателно и едновременно малко притеснено върху бившата маса на Уилям. Какво ли щеше да каже, помисли си, ако можеше да го зърне отнякъде?

Припомни си последния път, когато я залови с цигара. Беше преди около година и тя седеше в кухнята край отворения прозорец, за да изпуши една набързо, преди Уилям да се е върнал от работа. Беше си пуснала радиото високо, слушаше танцова музика и тъкмо се обърна да си налее още една чашка кафе — и го видя. Стоеше на прага, огромен и мрачен, втренчил в нея ужасните си очи, в чиито зеници пламтеше по една яростна черна точица.

Четири седмици по-късно сам плати сметките по поддръжката на дома и не ѝ даде нито пени, но, разбира се, не можеше да знае, че тя си бе скътала повече от шест лири в една кутия от прах за пране в долата под мивката.

— Какво има? — попита го тя веднъж по време на вечеря. — Да не би да се притесняваш, че ще хвана рак на белите дробове?

— Не — отвърна.

— Тогава защо да не пуша?

— Защото не одобрявам пущенето, затова.

Не одобряваше и децата и затова до края си останаха бездетни. Къде ли беше сега този неин Уилям, великият неодобрител?

Ланди сигурно очакваше да му се обади. Трябваше ли да му се обади?

Всъщност, откъде накъде?

Допуши цигарата си и от неизгасения фас незабавно запали друга. Погледна към телефона, поставен на работната маса до телевизора. Уилям желаеше тя да се обади. Изрично бе подчертал —

да позвъни на Ланди веднага, щом прочете писмото. Мисис Пърл се колебаеше и с всички сили се опитваше да се преобри с дълбоко всаденото ѝ чувство за дълг, от което все още не смееше да се отърси напълно. После бавно се изправи и отиде до телефона. Намири номера в указателя, набра го и зачака.

— Бих желала да говоря с мистър Ланди, ако обичате.

— Кой го търси?

— Мисис Пърл. Мисис Уилям Пърл.

— Почакайте малко.

Ланди се обади веднага.

— Мисис Пърл?

— Да, мисис Пърл е на телефона.

Настъпи кратка пауза.

— Толкова се радвам, че най-после се обадихте, мисис Пърл. Надявам се, че при вас всичко е наред. — Гласът беше тих, спокоен, любезен. — Мисля си, дали не бихте могли да дойдете в болницата? Тъкмо ще си поприказваме. Предполагам, че изгаряте от нетърпение да научите за изхода на нашата работа.

Тя не отговори.

— Сега мога да ви кажа, че повече или по-малко, всичко мина гладко. Всъщност, много по-гладко, отколкото можех да се надявам. Онова нещо не само е живо, мисис Пърл, то е и в съзнание. Дойде в съзнание още на втория ден. Не намирате ли, че е много интересно?

Тя го чакаше да продължи.

— И окото вижда. Сигурни сме в това, защото щом поставим нещо пред него, енцефалографът незабавно отчита промени. Сега всеки ден му даваме да чете вестник.

— Кой вестник? — остро попита мисис Пърл.

— „Дейли мирър“. Заглавията са по-едри.

— Той мрази „Мирър“. Дайте му „Таймс“.

Настъпи известно мълчание, после лекарят се обади отново.

— Разбира се, мисис Пърл, ще му дадем „Таймс“. Естествено, нашето желание е да правим всичко възможно, за да бъде онова нещо щастливо.

— *Той* — каза тя. — Не онова нещо. *Той*.

— Той — повтори лекарят. — Да, извинете. Той да бъде щастлив.

Това е и една от причините, поради която ви предложих да дойдете

колкото може по-скоро. Мисля, че за него ще бъде добре да ви види. Може да му дадете да разбере колко сте щастлива, че сте отново заедно — усмихнете му се, изпратете въздушна целувка, знаете как стават тези работи. Сигурно ще се почувства много по-добре като разбере, че сте наблизо.

Възцари се дълбоко мълчание.

— Добре — най-после каза мисис Пърл, а гласът ѝ изведнъж стана плах и уморен. — Предполагам, че ще е най-добре да дойда да го видя как е.

— Чудесно! Знаех, че ще дойдете. Ще ви чакам. Качете се направо в моя кабинет на втория етаж. Довиждане.

След половин час мисис Пърл беше в болницата.

— Нека не ви изненадва видът му — каза Ланди, докато я съпровождаше по коридора.

— Няма.

— Отначало сигурно малко ще се стреснете. Боя се, че в сегашното си състояние той не е много привлекателен.

— Не съм се омъжила заради красотата му, докторе.

Ланди се обърна и я изгледа. Странна жена, помисли си, с тези огромни очи и намусено изражение. От чертите ѝ, които сигурно някога са били доста приятни, сега не бе останало нищо. Устните ѝ бяха отпуснати, бузите — меки и увиснали, и цялото лице създаваше впечатление, че никак бавно, но непрекъснато е хълтвало през тягостните години на брака. Известно време повървяха, без да разговарят.

— Когато влезете, не бързайте — обади се Ланди. — Той няма да знае, че сте там, докато не надвесите лицето си точно над окото му. То винаги е отворено, но не може да се движи, затова зрителното му поле е много ограничено. Засега сме го оставили да гледа право нагоре в тавана. И, разбира се, нищо не чува. Можем да разговаряме помежду си колкото си искаеме. Ето, тук е.

Ланди отвори една врата и я въведе в квадратна стаичка.

— На ваше място, не бих се приближил веднага — каза той, като я хвана за ръката. — Постойте тук заедно с мен, докато посвикнете с обстановката.

Върху висока бяла маса в средата на стаята беше поставен доста голям бял емайлиран леген, от който излизаха пет-шест тънки

пластмасови маркучета. Те, от своя страна, бяха свързани с безброй стъклени тръбички, през които се виждаше как кръвта тече към и от изкуственото сърце. Самият апарат издаваше тихи, ритмични, пулсиращи звуци.

— Той е там, вътре — обади се отново Ланди и посочи легена, който беше твърде високо, за да може мисис Пърл да види нещо. — Елате по-близичко. Съвсем малко.

Той я заведе две крачки напред.

Мисис Пърл протегна врат и успя да зърне повърхностния слой на течността в легена. Беше бистра и спокойна, а отгоре ѝ плуваше малка овална капсула колкото гъльбово яйце.

— Това там е окото — каза Ланди. — Виждате ли го?

— Да.

— Доколкото можем да преценим, то все още е в отлично състояние. Това е дясното му око и върху пластмасовия контейнер има леща, подобна на тази от очилата му. Най-вероятно сега вижда точно толкова добре, колкото и преди.

— Таванът не е кой знае каква гледка — забеляза мисис Пърл.

— Не се притеснявайте за това. Сега разработваме цяла програма, с която ще можем да го различаме, но не искаме да избръзваме.

— Дайте му някоя хубава книга.

— Ще му дадем, ще му дадем. Добре ли се чувствате, мисис Пърл?

— Да.

— Тогава какво ще кажете да минем още малко напред, за да видите всичко?

Той я поведе напред, докато стигнаха на около два метра от масата и сега тя виждаше всичко в легена.

— Ето ни и нас — каза Ланди. — Това е Уилям.

Беше много по-голям, отколкото си го бе представяла и по-тъмен на цвят. Гънките и браздите, прорязващи повърхността му, поразително го оприличаваха на огромен маринован орех. Тя виждаше чуканчетата на четирите големи артерии и двете вени, които излизаха от основата и майсторския начин, по който бяха свързани с пластмасовите тръбички. Виждаше как при всеки удар на изкуственото сърце всички тръбички лекичко потрепват в такт с изтласканата кръв.

— Ще трябва да се надвесите напред и да нагласите лицето си точно над окото. Тогава той ще ви види, а вие можете да му се усмихнете и да му изпратите въздушна целувка. На ваше място бих му казал и нещо приятно. В интерес на истината, той няма да го чуе, но съм сигурен, че ще схване общия смисъл.

— Уилям мрази да му се изпращат въздушни целувки — каза мисис Пърл. — Ако нямаете нищо против, ще го направя както аз смятам за добре.

Тя пристъпи към масата, надвеси се, докато лицето ѝ застана точно над легена, и погледна право в окото на Уилям.

— Здравей, скъпи — прошепна. — Аз съм Мери.

Окото, искрящо както винаги, отвръщащо на погледа ѝ с някаква особена неподвижна напрегнатост.

— Как си, скъпи? — попита мисис Пърл.

Пластмасовата капсула беше прозрачна, така че се виждаше цялата очна ябълка. Нервът, свързващ основата ѝ с мозъка, приличаше на малка сива спагетка.

— Добре ли се чувствуващ, Уилям?

Мисис Пърл изпитваше странно усещане — да се взира в окото на мъжа си, когато лицето го нямаше. Всъщност, то бе единственото нещо, което можеше да гледа, и тя не откъсваше очи от него, докато то постепенно взе да става все по-голямо и по-голямо и накрая изпълни цялото ѝ зрително поле, самото то се превърна в лице. Бялата повърхност на очната ябълка бе покрита с мрежа от нежни червени капилярчета, а в ледената синева на ириса имаше три-четири по-тъмни петънца, които излизаха лъчеобразно от зеницата в средата. Зеницата беше голяма и черна и в единия ѝ край се отразяваше малка искрица светлина.

— Получих писмото ти, скъпи, и веднага дойдох да видя как си. Доктор Ланди каза, че се справяш чудесно. Може би, ако ти говорябавно, ще можеш да разбереш нещо по движението на устните ми.

Нямаше съмнение, че окото я гледа.

— Тук правят всичко възможно, за да се чувствуваш добре, скъпи. Този прекрасен апарат непрекъснато изпомпва кръв и съм сигурна, че е далеч по-добър от глупавите ни стари сърца. Та те могат да се пръснат всеки миг, а твоето ще работиечно.

Мисис Пърл внимателно изучаваше окото и се опитваше да разбере защо ѝ се струваше толкова необичайно.

— Изглеждаш прекрасно, скъпи, направо прекрасно. Честна дума.

Колко по-добре изглеждаше това око от двете предишни, мислеше си тя. Имаше мекота в него, някаква спокойна благост, която никога дотогава не беше забелязвала. Може би причината се криеше в точицата в самия център — в зеницата. Зениците на Уилям винаги бяха малки, като черни главички на карфици. И проблясваха насреща ти, пронизваха те чак до мозъка, виждаха направо през теб и винаги, на мига познаваха какво се каниш да сториш или дори какво мислиш. Тази обаче, в която се взираше сега, беше голяма и мека, и гледаше благо, почти кравешки.

— Сигурен ли сте, че е в съзнание? — попита мисис Пърл, без да вдига глава.

— О, да, напълно — отвърна Ланди.

— И че може да ме види?

— Разбира се.

— Но това е фантастично! Сигурно се пита какво му се е случило.

— Напротив, той много добре знае къде се намира и защо е тук. Изключено е да е забравил.

— С други думи, той *знае*, че е в този леген?

— Разбира се. И ако можеше да говори, сигурно щеше да води с вас съвсем нормален разговор. Доколкото мога да преценя, не би трябвало да има разлика в умствените способности на този Уилям тук и онзи, който сте познавали у дома.

— Господи, света Богородичке! — възклика мисис Пърл и замълча, за да обмисли тази интересна страна на въпроса.

„Между другото — помисли си тя и суроно впи поглед някъде зад окото, в големия сив месест орех, който си лежеше така мирно под водата — съвсем не съм сигурна дали не го предпочитам там в това състояние. Въщност, убедена съм, че бих живяла много спокойно с този Уилям. С него бих могла да се справя.“

— И изобщо не говори, така ли? — попита.

— Естествено, че не говори.

„Няма да има спорове и укори — помисли си — няма постоянно да ме поучава, няма да се подчинявам на правила, няма да ми забранява да пуша, няма да ги има онези две студени неодобрителни очи, които да ме следят вечер над книгата. Освен това няма да има пране и гладене на ризи, нито готвене — нищо, освен пулсирането на изкуственото сърце, което в крайна сметка е един доста успокояващ шум и в никакъв случай няма да пречи на телевизора.“

— Знаете ли, докторе — каза тя, — изведнъж започнах да изпитвам огромна любов към него. Това странно ли ви звучи?

— Мисля, че е съвсем разбираемо.

— Така, както си е легнал под водата в това легенче, изглежда тъй кротък и безпомощен.

— Да, знам.

— Прилича ми на бебе. Ами да, сега той е същинско малко бебе. Ланди стоеше безмълвен зад нея и я наблюдаваше.

— Хайде — нежно каза тя, като се взираше в легена, — отсега нататък Мери ще се грижи за теб съвсем сама и ти за нищо няма да се беспокоиш. Кога мога да си го взема вкъщи, докторе?

— Моля?

— Попитах кога мога да си го взема. Да си го взема у дома.

— Вие се шегувате — възклика Ланди.

Тя бавно го изгледа право в очите.

— Защо мислите, че се шегувам?

Лицето ѝ грееше, очите ѝ бяха кръгли и блестящи като два диаманта.

— Невъзможно е да го местим.

— Не виждам пречка.

— Това е експеримент, мисис Пърл.

— Това е моят съпруг, доктор Ланди.

Странна полуусмивка трепна по устните на Ланди.

— Вижте... — започна той.

— Много добре знаете, че това е моят съпруг.

В гласа ѝ нямаше гняв. Говореше спокойно, сякаш просто му напомняше някаква подробност.

— Въпросът е доста деликатен — каза Ланди и облиза устните си. — Сега вие сте вдовица, мисис Пърл. Струва ми се, че трябва да се примирите с този факт.

Тя изведнъж се отдели от масата и отиде до прозореца.

— Говоря съвсем сериозно — каза и зарови из чантата си за цигара. — Искам го вкъщи.

Ланди я наблюдаваше, докато пъхна цигарата между устните си и я запали. В тази жена имаше нещо много странно. Тя изглеждаше почти доволна, че мъжът ѝ е там, в легена. Опита да си представи как би се чувствал той, ако там лежеше мозъкът на *неговата* жена и *нейното* око го гледаше от онази капсула.

Нямаше да му е приятно.

— Да се връщаме ли вече в кабинета? — обади се той.

Тя стоеше до прозореца, очевидно напълно спокойна и пушеше цигарата си.

— Да, добре.

Когато мина покрай масата, мисис Пърл се спря и още веднъж се надвеси над легена.

— Засега Мери те оставя, съкровище — каза тя. — И за нищо да не се тревожиш, чуваш ли? Колкото може по-скоро ще те върнем обратно вкъщи, където ще се грижа за теб както си му е редът. И слушай, скъпи...

Тук тя замълча и поднесе цигарата към устните си с намерението да си дръпне.

Окото моментално проблесна.

В този миг мисис Пърл гледаше право в него и забеляза в самия му център някаква мъничка, но много ярка искрица. Зеницата пък се сви до миниатюрна черна точица — израз на необуздан гняв.

Отначало тя не помръдна. Стоеше надвесена над легена, държеше цигарата до устните си и наблюдаваше окото.

След това много бавно и решително пъхна цигарата в уста и силно дръпна. Всмукна дълбоко и задържа дима в дробовете си три-четири секунди, после изведнъж, *пуф*, през ноздрите ѝ излязоха две тънки струйки, които се удариха във водата в легена и се напластиха над повърхността в гъст синкав облак, закривайки окото.

Ланди стоеше до вратата с гръб към нея и я чакаше.

— Хайде, мисис Пърл — подкани я той.

— Не гледай така гневно, Уилям — тихо промълви тя. — Няма смисъл да гледаш гневно.

Ланди обърна глава, за да види какво става.

— Вече няма смисъл — шепнеше тя. — Защото отсега нататък, миличкото ми, ще правиш това, което ти каже Мери. Разбираш ли?

— Мисис Пърл — обади се Ланди и тръгна към нея.

— И вече няма да си лошо момченце, нали съкровището ми? — каза мисис Пърл и отново дръпна от цигарата. — Защото лошите момченца най-строго ги наказват. Би трябвало да знаеш това.

Ланди вече беше до нея. Хвана я за ръката и леко, но настойчиво я отдели от масата.

— Довиждане, скъпи — извика тя. — Скоро ще се върна.

— Престанете, мисис Пърл.

— Нали е много сладичък! — възклика тя и погледна Ланди с огромни блеснали очи. — Нали е божествен! Просто нямам търпение да си го прибера вкъщи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.